

Bruxelles, den 13.11.2015
COM(2015) 565 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om finansielle instrumenter, der pr. 31. december 2014 modtager støtte fra det almindelige budget, jf. finansforordningens artikel 140, stk. 8

{SWD(2015) 206 final}

DA

DA

Indholdsfortegnelse

FORORD	3
SAMMENFATNING	5
1. Strategiske målgrupper.....	7
1.1. SMV'er og små midcapselskaber i EU	7
1.2. Mikrovirksomheder i EU	9
2. Strategiske sektorer.....	9
2.1. Forskning og innovation (F&I)	9
2.2. Infrastruktur og energieffektivitet	10
2.3. Sociale virksomheder	12
2.4. Uddannelse	12
3. Strategiske regioner uden for EU	13
3.1. Udvidelseslandene	13
3.2. Naboskabslande	14
3.3. Lande, der er omfattet af instrumentet for udviklingssamarbejde (DCI)	14
KONKLUSION.....	16

FORORD

Vækstraterne i de fleste EU-medlemsstater er positive, og Europa er ved at overvinde den nuværende økonomiske og finansielle krise, men strukturelle og kriserelaterede svagheder forhaler fortsat det generelle opsving. Den høje gældsætning i den private sektor og en høj andel af misligholdte lån begrænser navnlig bankernes udlånskapacitet og er således til hinder for økonomisk vækst og finansiell stabilitet. Disse udfordringer kræver, at der træffes øjeblikkelige foranstaltninger, da den europæiske økonomi er stærkt afhængig af banksektorens långivning, og adgangen til egenkapitalfinansiering, navnlig for små virksomheder, er fortsat begrænset.

I denne økonomiske situation er offentlige finansieringsinstitutter og private investorer meget tilbageholdende med at yde lån til realøkonomien og især til SMV'er, hvis investeringer betragtes som højrisikoinvesteringer. I lyset af finansieringsbehovets omfang kombineret med den begrænsede adgang til offentlige midler skal der mobiliseres yderligere kapitalstrømme for at opfylde behovet. EU skal derfor mobilisere yderligere investeringer over sit budget gennem anvendelsen af finansielle instrumenter. I den flerårige finansielle ramme for 2014-2020 (FFR) imødegår EU disse udfordringer ved hjælp af følgende foranstaltninger:

- Tilvejebringelse af muligheder for at blande offentlige og private midler: EU har oprettet innovative finansielle instrumenter (såsom instrumenterne under Horisont 2020 for forskning og innovation eller under Cosme for SMV'er) og giver medlemsstaterne mulighed for at kombinere europæiske struktur- og investeringsfonde (ESIF) med midler fra Horisont 2020 og Cosme under det første fælles finansielle instrument, SMV-initiativet. Der har været stor markedsefterspørgsel efter både Cosme- og H2020-instrumenter siden lanceringen – den oprindelige ramme blev hurtigt opbrugt, og den blev ændret for nylig for at øge eksponeringen under Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSI) og risikokapaciteten.
- Udvikling af initiativer, der tilskynder offentlige finansieringsinstitutter til at yde lån til operatører med begrænset adgang til privat kapital: EU har udarbejdet en investeringsplan for Europa, herunder EFSI, der skal mobilisere yderligere investeringer i EU over de kommende tre år og lette adgangen til finansiering for virksomheder med op til 3 000 ansatte, med særlig fokus på SMV'er, ved at overføre øget risikokapacitet (garantier) til Den Europæiske Investeringsbank (EIB).
- Fremme af et mere gunstigt erhvervs-klima for private investeringer ved at tage skridt til oprettelsen af en kapitalmarkedsunion¹.

SMV'er er den vigtigste målgruppe for EU-støtte gennem finansielle instrumenter, og de tegner sig for to tredjedele af beskæftigelsen i den private sektor og for knap 60 % af den reelle merværdi i EU. Der er særlig fokus på virksomheder og andre målgrupper i strategiske

---

¹ Jf. Kommissionens meddelelse om udnyttelse af potentialet ved crowdfunding i Den Europæiske Union (marts 2014).

sektorer, navnlig forskning og innovation, infrastruktur og energieffektivitet, socialt iværksætterier og uddannelse.

På baggrund af sine erfaringer er Kommissionen overbevist om, at finansielle instrumenter er en effektiv metode til at imødekomme behovene i realøkonomien og fremme vækst og beskæftigelse. Disse instrumenter, der gennemføres i partnerskab med offentlige og private institutioner, retter op på markedssvigt i forbindelse med tilvejebringelsen af ekstern finansiering, og de sikrer, at der ikke sker en fortrængning af private investorer.

Gennemførelsen af de centralt forvaltede finansielle instrumenter for perioden 2007-2013 har været med til at afhjælpe svigt på de finansielle markeder og øge de positive virkninger af foranstaltninger på EU-plan. EU's samlede bidrag til instrumenterne for perioden 2007-2013 beløb sig til næsten 5,5 mia. EUR, der pr. 31. december 2014 støttede finansieringer på omkring 82,9 mia. EUR – hvilket giver en samlet løftestangeffekt på over 15 (jf. figur 1) – til fordel for målgrupper og -sektorer inden for rammerne af EU's interne og eksterne politikker.

I perioden 2014-2020 er budgetrammen på 4,8 mia. EUR² rettet mod støtte til finansieringen af 86 mia. EUR, hvilket giver en løftestangeffekt på næsten 18 (jf. figur 2). I de kommende år vil EU's forpligtede bidrag på 890 mio. EUR pr. 31. december 2014 støtte en *forventet* finansieringsvolumen på omkring 3,8 mia. EUR med en *forventet* løftestangeffekt på omkring 4³.

Kommissionen glæder sig over at aflægge beretning om de centralt forvaltede finansielle instrumenter for EU's interne og eksterne politikker, der modtager støtte fra det almindelige budget, i overensstemmelse med finansforordningens artikel 140, stk. 8.

Beretningen viser disse instrumenters betydelige virkninger pr. 31. december 2014. Den giver et informativt overblik over, hvordan skatteydernes penge er blevet brugt, og hvilke fremskridt der er gjort med gennemførelsen af de finansielle instrumenter.

---

² Budgetrammen for perioden 2014-2020 afspejler endnu ikke bevillinger til eventuelle påtænkte nye instrumenter rettet mod udvidelses- og naboskabslande eller lande, der er omfattet af instrumentet for udviklingssamarbejde.

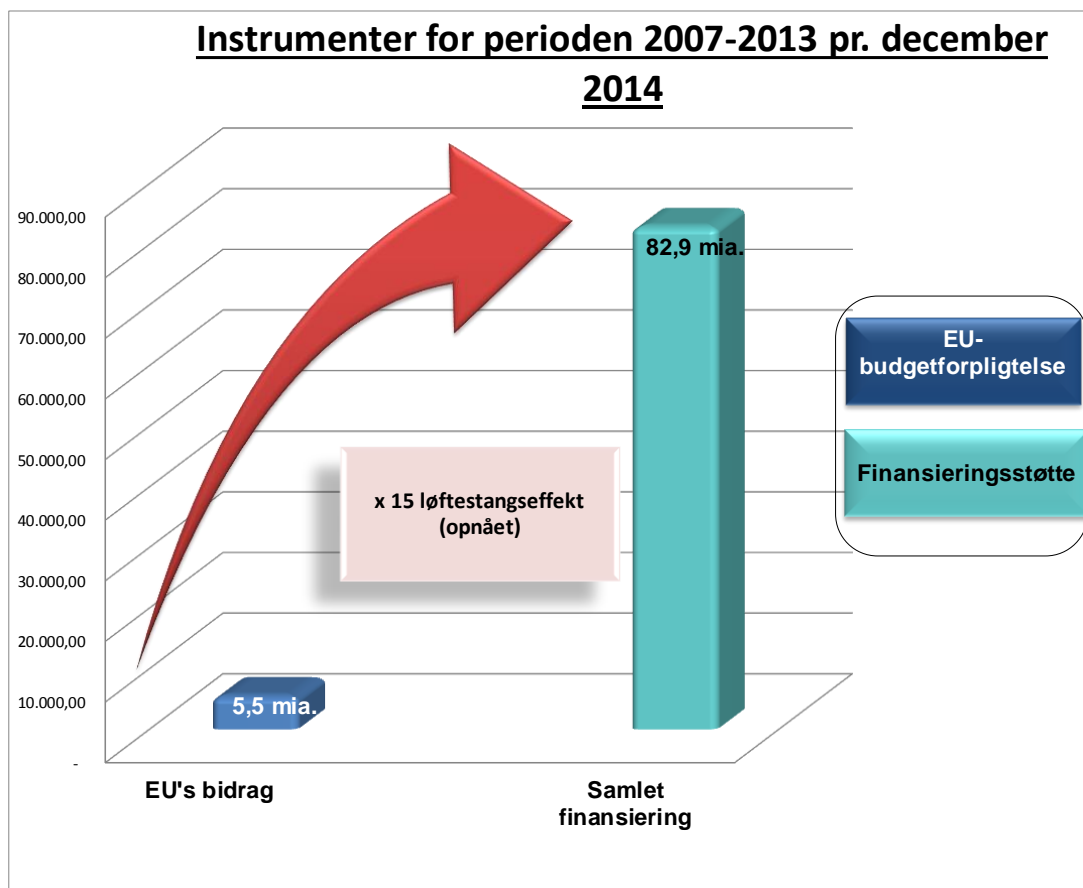
³ I denne fase er den *forventede* finansieringsvolumen begrænset til de beløb, der er fastlagt i de aftaler, der allerede er indgået mellem bemyndigede enheder og finansielle formidlere/endelige modtagere.

SAMMENFATNING

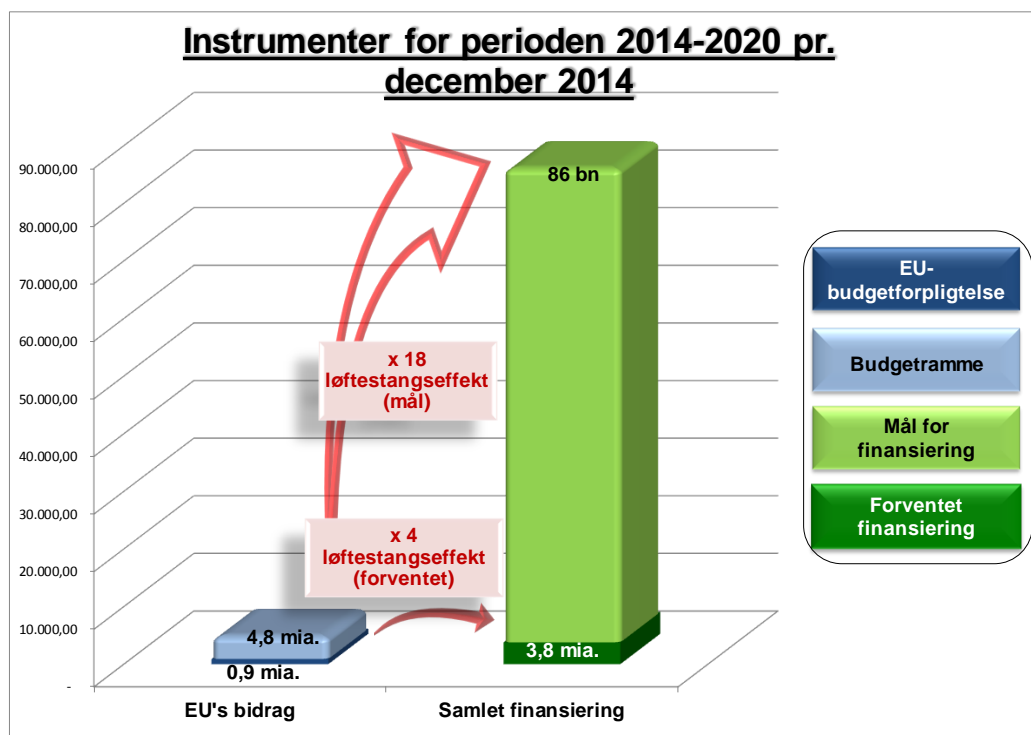
Denne beretning omfatter EU's centralt forvaltede finansielle instrumenter for Unionens interne og eksterne politikområder.

Den giver et samlet overblik over de fremskridt, der hidtil er gjort med gennemførelsen af de finansielle instrumenter for perioden 2007-2013 og 2014-2020, for at sikre åbenhed om den måde, hvorpå skatteydernes penge er blevet brugt, og garantere, at pengene er brugt ansvarligt. Beretningen viser, at de centralt forvaltede finansielle instrumenter har haft en betydelig løftestangeffekt, og ud fra de foreliggende oplysninger viser den, hvordan instrumenterne har bidraget til de fastsatte mål. Der findes yderligere tekniske oplysninger i bilaget.

Figur 1: Finansielle instrumenter for perioden 2007-2013 pr. december 2014 (mio. EUR)

Figur 2: Finansielle instrumenter for perioden 2014-2020 pr. december 2014 (mio. EUR)

Der skal aflægges særskilt beretning om de instrumenter, som medlemsstaterne gennemfører ved delt forvaltning. For programmeringsperioden 2007-2013 blev der offentliggjort en årlig rapport om gennemførelsen af finansieringstekniske instrumenter under EFRU og ESF⁴ inden den 1. oktober hvert år⁵. Fra 2016 vil Kommissionen forelægge sammenfatninger af data om fremskridtet i forbindelse med gennemførelsen af de finansielle instrumenter omfattet af delt forvaltning i henhold til forordningen om fælles bestemmelser for ESIF⁶.

Denne beretning om centralt forvaltede instrumenter suppleres af et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene ("arbejdsdokumentet"), som indeholder en række detaljerede tabeller og oplysninger om instrumenter, der gennemføres ved direkte og indirekte forvaltning i perioden 2007-2013 og 2014-2020.

Kommissionen ønsker at gøre denne beretning til et dynamisk redskab til brug for beslutningsprocessen. Kommissionen ønsker især at sikre, at den i højere grad tilpasses andre dokumenter med oplysninger om EU's finansielle instrumenter⁷. Selv om disse dokumenter forelægges til forskellige praktiske og proceduremæssige formål og på forskellige tidspunkter,

⁴ Akronymerne er defineret i ordlisten i det ledsagende arbejdsdokument.

⁵ Beretningen fra 2013 findes på:
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/instruments/doc/summary_data_fei_2013.pdf

⁶ Artikel 46, stk. 4, i forordning (EU) nr. 1303/2013.

⁷ Navnlig arbejdsdokumentet baseret på finansforordningens artikel 38, stk. 5, og dokumentet med de oplysninger, der er krævet i finansforordningens artikel 49, stk. 1, litra e).

agter Kommissionen at tilpasse deres indhold fuldt ud med henblik på en eventuel sammenlægning i en enkelt rapport.

1. Strategiske målgrupper

1.1. SMV'er og små midcapselskaber i EU

SMV'er er generelt en virksomhedskategori, der har særligt vanskeligt ved at få adgang til finansiering, navnlig efter udbruddet af den finansielle krise og statsgældskrisen.

For at rette op på markedssvigt som følge af asymmetrisk information er der blevet oprettet en lang række garantifaciliteter for at udvide **udlånsvolumen** på bedre vilkår for mere risikoeksponerede virksomheder. Formålet med disse faciliteter er at fremme udviklingen af et paneuropæisk finansieringsmarked for SMV'er og at imødegå markedssvigt, der takles mere hensigtsmæssigt på EU-plan i lyset af deres store udbredelse. Disse faciliteter kan indebære stordriftsfordele og sikre udbredelsen af bedste praksis:

1. *SMV-garantifaciliteten (SMEG07) under rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation (CIP)* har styrket SMV'ers adgang til finansiering. Pr. 31. december 2014 var der blevet ydet garanterede lån for 27,3 mia. EUR i perioden 2007-2014 til i alt 357 000 SMV'er, og antallet stiger fortsat.
2. *Lånegarantifaciliteten under Cosme*, efterfølgeren til SMEG07, giver SMV'er adgang til garantier med loft for lånefinansiering via lån eller leasing med det formål at nedbringe de særlige vanskeligheder, som SMV'er står over for vedrørende adgang til finansiering på grund af den formodede højere risiko eller manglende tilstrækkelig sikkerhedsstilling. Ved udgangen af 2014 havde Den Europæiske Investeringsfond (EIF) afsluttet en due diligence-undersøgelse og indgået garantiaftaler med tre finansielle formidlere fra tre deltagende lande for et samlet beløb på 42,4 mio. EUR. Det forventes, at den kumulative samlede finansiering mobiliseret for perioden 2014-2020 vil ligge i intervallet 14,3-21,5 mia. EUR til mellem 220 000 og 330 000 SMV'er. For de tre transaktioner indgået med finansielle formidlere i 2014 beløb den maksimale tilgængelige finansiering til SMV'er sig til næsten 851 mio. EUR.
3. *Risikodelingsinstrumentet (RSI)* under det 7. rammeprogram er en særlig garantifacilitet for låne- og leasingfinansiering, der skal afhjælpe den manglende finansieringsadgang for innovative SMV'er og små midcapselskaber (virksomheder med op til 499 ansatte). Instrumentet har indtil videre tilvejebragt garantier og modgarantier for 1,59 mia. EUR til 37 banker og garantiselskaber, der vil give dem mulighed for at støtte omkring 3 000 innovative SMV'er og små midcapselskaber. Ved udgangen af 2014 var finansieringsvolumen 831 mio. EUR med et EU-bidrag på 270 mio. EUR.
4. Det forventes, at *InnovFin SMV-garantien* under Horisont 2020, efterfølgeren til faciliteten for innovative SMV'er og små midcapselskaber, for perioden 2014-2020 mobiliserer en samlet udlånsvolumen på omkring 9,5 mia. EUR med et EU-bidrag på omkring 1 060 mio. EUR. For 2014 forventes den samlede værdi af finansieringen understøttet af EU-bidraget at beløbe sig til omkring 475 mio. EUR, hvoraf 11 mio. EUR allerede er blevet tilvejebragt.
5. *Garantifaciliteten for de kulturelle og kreative sektorer* under programmet Et Kreativt Europa stiller garantier til banker, der gør forretninger med kulturelle og kreative

SMV'er, og styrker således den finansielle kapacitet i disse sektorer. Ordningen iværksættes i 2016, og de samlede yderligere lån i sektorerne med et EU-bidrag på 121 mio. EUR forventes at beløbe sig til omkring 690 mio. EUR.

6. *EU-SMV-initiativet*, der er et kriseinstrument, tilvejebringer garantier uden loft og/eller securitisering for at forbedre adgangen til finansiering for SMV'er, herunder innovative og højrisiko-SMV'er. Det er et fælles instrument, der kombinerer midler fra Cosme og Horisont 2020 med EFRU- ELFUL-midler i samarbejde med EIB/EIF for at generere yderligere långivning til SMV'er. Med en tildeling på 800 mio. EUR fra EFRU forventes nye støttede lån til SMV'er i Spanien at beløbe sig til 5 723 mio. EUR for alle spanske regioner.

SMV'erne står ligeledes over for særlige udfordringer, når de skal rejse **egenkapital**, idet det europæiske venturekapitalmarked er præget af opbremsningen af egenkapitalaktiviteten i perioden 2008-2014, for så vidt angår rejsning af kapital, investeringsniveauer (desuagtet det lille opsving i 2014) og vilkårene for afhændelser, og de er fortsat fragmenterede i de enkelte lande og således endnu mere afhængige af en livsline fra offentlige investorer.

Støtte gennem finansielle instrumenter på EU-plan er af afgørende betydning for at afhjælpe denne fragmentering. Der er blevet oprettet en række egenkapitalfinansieringsfaciliteter, der skal styrke det indre marked for venturekapital ved at rette op på de eksisterende markedssvigt (navnlig for SMV'er med et stort vækstpotentiale i opstartsfasen), skabe innovation på markedet og arbejdspladser med stor merværdi:

1. *Faciliteten for hurtigvoksende og innovative SMV'er (GIF)* under CIP har til formål at øge udbuddet af egenkapital til innovative SMV'er i opstartsfasen (GIF1) og i ekspansionsfasen (GIF2). Ved udgangen af 2014 støttede en nettotildeling fra EU's budget på i alt 625,2 mio. EUR 43 venturekapitalfonde og 371 endelige modtagere og mobiliserede næsten 1 mia. EUR i egenkapitalfinansiering.
2. *Egenkapitalfaciliteten for vækst (EFG)* under Cosme, efterfølgeren til GIF2, har til formål at øge efterspørgslen efter og udbuddet af egenkapitalfinansiering for SMV'er i ekspansionsfasen. For perioden 2014-2020 forventes det at yde støtte til venturekapitalinvesteringer på 2,6-3,9 mia. EUR til omkring 360-540 SMV'er med en vejledende tildeling på 633 mio. EUR.
3. *InnovFin SMV-venturekapital* under Horisont 2020, efterfølgeren til GIF1, har til formål at fremme adgangen til risikofinansiering for forsknings- og innovationsdrevne SMV'er og små midcapselskaber i opstartsfasen. For perioden 2014-2020 forventes det at yde støtte til egenkapitalfinansiering på omkring 2,5 mia. EUR med en vejledende tildeling på 430 mio. EUR.

1.2. Mikrovirksomheder i EU

Den europæiske sektor for mikrofinansiering er præget af stadig faldende bankudlån, de nationale regerings begrænsede kapacitet til at støtte mikrofinansiering og en stor efterspørgsel efter mikrofinansiering på markedet. Dette viser, at der fortsat er et klart

rationale for indgreb på EU-plan gennem tilvejebringelse af risikodelings- og finansieringsløsninger for mikrofinansieringsinstitutter.

Det anføres mere specifikt, at "den høje ungdomsarbejdsløshed i mange EU-medlemsstater nødvendiggør løbende støtte til inkluderende iværksætteri som en løsning på at komme tilbage eller indtræde på arbejdsmarkedet. Tilvejebringelse af mikrolån er et vigtigt redskab i denne henseende"⁸. Den brede diversificering af institutionelle aktører og tilgængelige produkter nødvendiggør specifikke mikrofinansieringsfaciliteter, der skal lette låneadgangen for mikrovirksomheder, som spiller en vigtig rolle i skabelsen af arbejdspladser, men fortsat står over for endnu større vanskeligheder end andre SMV'er:

1. *Den europæiske mikrofinansieringsfacilitet Progress* (2010-2013) omfatter:
  - a) en garantifacilitet, der tilvejebringer porteføljegarantier med et loft på op til 20 % for mikrolån ydet af formidlere til mikrovirksomheder
  - b) *Fonds commun de placement – Fonds d'investissement spécialisé*, en særlig investeringsfond, der har til formål at øge adgangen til mikrofinansiering gennem en række finansielle produkter (navnlig lån).

Pr. 31. december 2014 havde disse instrumenter tilvejebragt 31 371 mikrolån til slutmodtagere for et samlet beløb på 291,7 mio. EUR (det oprindelige mål var 46 000 mikrolån på i alt 500 mio. EUR i 2018). Faciliteten er godt på vej til at nå det oprindelige mål, da der vil komme nye lån til fra nu og frem til 2018.

2. Programmet for beskæftigelse og social innovation (EaSI) – *Mikrofinansiering og socialt iværksætteri – Mikrofinansiering*, efterfølgeren til ovennævnte instrumenter, har til formål at øge adgangen til mikrofinansiering for sårbare grupper og mikrovirksomheder ved at yde støtte til udbyderne af mikrofinansiering. EU-bidraget på minimum 86 mio. EUR forventes at støtte 41 000 mikrolån på i alt 528 mio. EUR⁹.

2. Strategiske sektorer

2.1. Forskning og innovation (F&I)

Dokumentationen for, at større, veletablerede F&I-intensive virksomheder har vanskeligt ved at få adgang til lån til finansiering af innovationsprojekter, er blandet og metodologisk vanskeligere at finde. Det fremgår imidlertid af en nylig økonometrisk undersøgelse¹⁰ samt af empiriske erfaringer, at efterspørgslen efter F&I-lånefinansiering er langt større end den nuværende tilgængelige finansiering.

Med henblik på at imødegå F&I-finansieringsbehovet, der næppe kan opfyldes fuldt ud på nationalt plan, har Kommissionen oprettet *finansieringsfaciliteten for risikodeling* (2007-

---

⁸ Evers & Jung (2014): <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=12485&langId=en>

⁹ Målet kan ændres, da der stadig forhandles om de nærmere gennemførelsesbestemmelser og saminvestering.

¹⁰ Europa-Kommissionen (2013a).

2013) og under Horisont 2020 *InnovFin – Store projekter, InnovFin – Vækstfinansiering til midcapselskaber* og *InnovFin – Garanti til midcapselskaber*:

1. *Finansieringsfaciliteten for risikodeling (2007-2013)* tilbyder lån og hybrid- eller mezzaninfinansiering, der skal forbedre adgangen til risikofinansiering af F&I-projekter. I perioden 2007-2014 støttede EU's RSFF-bidrag på 960 mio. EUR aktiviteter, der beløb sig til over 9,56 mia. EUR ud af en forventet finansiering på 11,31 mia. EUR.
2. *F&I-lånefaciliteten under Horisont 2020 (2014-2020)*, efterfølgeren til RSFF, tilbyder ligeledes lån og hybrid- eller mezzaninfinansiering, der skal forbedre adgangen til risikofinansiering af F&I-projekter. I perioden 2014-2020 er EU-bidraget på 1 060 mio. EUR rettet mod mobilisering af 13 250 mio. EUR i finansiering til de endelige modtagere. Ved udgangen af 2014 havde EU-bidrag på i alt 483 mio. EUR allerede støttet finansiering af 1 157,2 mio. EUR.

2.2. Infrastruktur og energieffektivitet

Transport-, tele- og energiinfrastrukturer spiller en afgørende rolle for udvikling og bæredygtig vækst, når private virksomheder af alle størrelser og offentlige enheder interagerer for at skabe de nødvendige resultater. Infrastruktur øger økonomiens produktivitet, skaber vækstmuligheder og letter sammenkoblingen på det indre marked.

Energieffektivitet og fremme heraf får desuden stadig større betydning i EU, navnlig i lyset af EU's overordnede mål på 20 % for energieffektivitet i 2020 og yderligere mål i årene derefter.

Formålet med EU's finansielle intervention i disse sektorer er at bidrage til at overvinde manglerne på de europæiske kapitalmarkeder. EU's programmer for finansielle instrumenter for forskellige undersektorer (transport og energiinfrastruktur, energieffektivitet, herunder miljø- og klimaindsats, og IKT) iværksat i perioden 2007-2013 eller planlagt i perioden 2014-2020 omfatter:

1. *Lånegarantiinstrument for transeuropæiske transportnetprojekter (LGTT)*, et gældsinstrument til projektf finansiering i transeuropæiske transport- og energinet. Pr. 31. december 2014 beløber den samlede udestående garanti under LGTT-instrumentet sig til i alt 497 mio. EUR til seks projekter med forventede investeringer (egenkapital, lån, tilskud) på 12,1 mia. EUR. Det konkluderes i Kommissionens efterfølgende evaluering i 2014, at LGTT havde haft positive virkninger, når instrumentet var blevet anvendt, men at det ikke var tilstrækkeligt til at nå de overordnede mål.
2. Under *Connecting Europe-faciliteten (CEF)*:
  - a. *Projektobligationsinitiativet (PBI, FFR 2007-2013)*, der har til formål at fremme kapitalmarkedsfinansieringen af infrastrukturprojekter inden for de transeuropæiske transport- og energinet og bredbåndsnet. Flere transaktioner er allerede nået frem til den finansielle afslutning i PBI-pilotfasen:

- i. I 2014 støttede EU-bidraget på 10 mio. EUR til TEN-E en kreditforbedring for projektoptioner på 54,9 mio. EUR til et projekt med et budget på 421 mio. EUR.
- ii. EU-bidraget til TEN-T støttede finansieringen af:
  - et helt nyt transportprojekt ("greenfield") vedrørende A11-motorvejen i Belgien gennem udstedelse af projektoptioner for et beløb på 578 mio. EUR og egenkapital på 79,6 mio. EUR (med et EU-bidrag på 200 mio. EUR)
  - *Autobahn A7* i Tyskland gennem udstedelse af projektoptioner for et beløb på 429 mio. EUR.

I 2014 bidrog budgetstøtten på 20 mio. EUR til IKT-sektoren til en kreditforbedring på omkring 38 mio. EUR til støtte for en udstedelse af obligationer for et beløb på omkring 189 mio. EUR foretaget af en fransk udbyder af bredbåndstjenester.

- b. *Gældsinstrumentet med risikodeling* er rettet mod projekter af fælles interesse inden for transport- og energinet og bredbåndsnet. Instrumentet, der lanceres i 2015, er baseret på det eksisterende projektoptionsinitiativ og lånegarantien for TEN-Transport. Hvis det antages, at hele budgettildelingen på 3 mia. EUR gøres tilgængelig for instrumentet, kan den samlede investering beløbe sig til 18-45 mia. EUR som følge af EU-bidraget.
3. *Instrumenterne til privatfinansiering af energieffektivitet (PF4EE)* finansieret under Life-programmet, der bl.a. omfatter en risikodelingsfacilitet, som skal reducere de finansielle formidlers kreditrisiko ved udlån til energieffektivitetssektoren, kombineret med teknisk bistand til finansielle formidlere i forbindelse med opbygningen af et nyt markedssegment. EU-bidraget på 80 mio. EUR forventes at støtte en samlet investering på omkring 540 mio. EUR i perioden 2014-2017.
4. *Den Europæiske 2020-fond for Energi, Klimaændringer og Infrastruktur (Margueritefonden)*, en paneuropæisk equityfond, der har til formål at støtte infrastrukturinvesteringer inden for transport (TEN-T), energi (TEN-E) og vedvarende energi i medlemsstaterne. EU-bidraget på 80 mio. EUR er blevet rettet mod støtte til finansiering på omkring 10,2 mia. EUR, hvoraf der allerede er blevet mobiliseret 4,9 mia. EUR i egenkapital- og lånefinansiering (EU-bidrag: 31,3 mio. EUR). Pr. 31. december 2014 havde fonden tildelt 295 mio. EUR i egenkapitalinvestering til tre TEN-T-projekter og syv vedvarende energiprojekter.
5. *Den europæiske fond for energieffektivitet (EEEF)*, et spin-off fra det europæiske genopretningsprogram for energiområdet (EPR), der investerer i energieffektivitet, vedvarende energiprojekter og ren bytransport. Ved udgangen af marts 2014 havde fonden afsat hele EU-bidraget (125 mio. EUR) til projekter med et samlet budget på 219 mio. EUR. Teknisk bistand under EEEF har vist sig at være nyttig med henblik på at støtte de offentlige myndigheder i udarbejdelsen af projekter, der efterfølgende vil blive finansieret. Der er blevet tildelt et samlet beløb på omkring 200 mio. EUR til 12

projekter, som vil generere endelige finansieringer på omkring 333 mio. EUR. I december 2014 var der allerede blevet genereret endelige finansieringer på omkring 216 mio. EUR fordelt på ni projekter. Der er planlagt seks projekter i 2015 med et samlet budget på 243 mio. EUR, og EEEF-bidraget forventes at beløbe sig til 92 mio. EUR.

6. *Finansieringsfaciliteten for naturkapital (NCFE)*, som finansierer indtægtsskabende eller omkostningsbesparende pilotprojekter, der fremmer bevarelse, genopbygning, forvaltning og forbedring af naturkapital med henblik på at bidrage til opfyldelsen af EU's mål inden for natur og biodiversitet og tilpasning til klimaændringer. Det planlagte EU-bidrag i pilotfasen er 60 mio. EUR, hvoraf 10 mio. EUR allerede er blevet tildelt.

2.3. Sociale virksomheder

Blandt de virksomheder, der har vanskeligt ved at få adgang til lån, bør der være særlig fokus på sociale virksomheder på grund af sammenhængen mellem egenkapital og økonomisk vækst. Deres primære målsætning er at tilstræbe målbare og positive sociale resultater.

Det forhold, at sociale virksomheder ikke primært tilstræber profitmaksimering, betyder imidlertid, at de har langt vanskeligere ved at få adgang til finansiering, da traditionelle banker er tilbageholdende med at vurdere deres forretningsplaner og finder det vanskeligt. Et nyt finansielt EU-instrument for perioden 2014-2020 for sociale virksomheder er *EaSI – Mikrofinansiering og socialt iværksætteri – Socialt iværksætteri*, der har til formål at støtte udviklingen af sociale virksomheder med et budget på minimum 86 mio. EUR.

2.4. Uddannelse

Uddannelse, der er en form for akkumulering af menneskelig kapital, er en primær kilde til økonomisk vækst, men i det omfang studerende med forskellig økonomisk og social baggrund kan få adgang hertil, kan det ligeledes bidrage til social lighed og samhørighed. Det er desuden dokumenteret, at de studerendes mobilitet har en betydelig indvirkning på den sociale og økonomiske udvikling.

Et nyt finansielt EU-instrument – *Studielånsgarantifaciliteten* (Erasmus+ lån til kandidatstudier, en kreditfacilitet under Erasmus+-programmet) – der har til formål at fremme mobilitet, lighed og høj studiekvalitet ved at stille garantier over for finansielle institutioner, der er villige til at yde studerende lån til kandidatstudier i et andet land. Det planlagte EU-bidrag på 517 mio. EUR for perioden 2014-2020 (hvoraf 28,4 mio. EUR allerede er blevet tildelt), forventes at støtte lån på op til 3 mia. EUR.

3. Strategiske regioner uden for EU

3.1. Udvidelseslandene¹¹

Adgang til lånefinansiering er fortsat et af de største problemer for SMV'er i Vestbalkan på trods af, at SMV'er er ved at blive det mest effektive segment i overgangsøkonomier og en drivkraft for vækst og beskæftigelse. På grund af manglende regnskaber er det næsten umuligt for SMV'er at få adgang til bankfinansiering i opstartsfasen. Det synes generelt at være vanskeligt at få adgang til finansiering i energisektoren. Disse problemer afhjælpes ved hjælp af følgende foranstaltninger:

1. *Garantifaciliteten* under *virksomhedsudviklings- og innovationsfaciliteten for Vestbalkan (EDIF)* har til formål at styrke den socioøkonomiske vækst ved at fremme forudsætningerne for oprettelse af og vækst i innovative SMV'er med stort potentiale. EU's EDIF-bidrag på næsten 22 mio. EUR forventes at støtte en samlet investering på over 98 mio. EUR.
2. *Virksomhedsudvidelsesfonden (ENEF)* under EDIF har til formål at styrke den socioøkonomiske vækst i regionen ved at skabe forudsætningerne for oprettelse af og vækst i innovative SMV'er med stort potentiale i udvidelses- og udviklingsfasen. Finansieringsrammen på 11 mio. EUR forventes at mobilisere en samlet investering på omkring 55 mio. EUR i perioden 2014-2017. I lyset af sammenhængen mellem ENEF og samfinansieringsfaciliteten under Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling (EBRD) vil EU-bidraget generelt støtte en investering på omkring 110 mio. EUR til endelige modtagere.
3. *Virksomhedsinnovationsfonden (ENIF)* under EDIF styrker den socioøkonomiske vækst i Vestbalkan ved at skabe forudsætningerne for oprettelse af og vækst i innovative SMV'er i opstartsfasen. EU-bidraget på 21 mio. EUR forventes at støtte en investering på omkring 40 mio. EUR i perioden 2014-2020.
4. *Den Europæiske Fond for Sydøsteuropa (EFSE)* er en form for offentlig-privat partnerskab, der har til formål at tiltrække kapital fra den private sektor til udlån til mikrovirksomheder og små virksomheder og husholdninger. EU-bidraget på 88 mio. EUR har indtil videre mobiliseret en samlet finansiering på 3,2 mia. EUR til gavn for 496 716 endelige modtagere i udvidelsesområdet.
5. *Den Grønne Vækstfond (GGF)* yder specifik støtte til energieffektivitet og vedvarende energiprojekter for at hjælpe de pågældende lande med at reducere CO₂-emissionerne og energiforbruget. EU-bidraget på 38,6 mio. EUR forventes at mobilisere en samlet investering på omkring 281 mio. EUR til gavn for endelige modtagere. Den nuværende projektportefølje med 20 partnerinstitutioner i ni partnerlande beløber sig til 185,1 mio. EUR.

---

¹¹ Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Montenegro, Serbien, Tyrkiet og Albanien samt Bosnien-Hercegovina og Kosovo som to potentielle kandidatlande. Island har desuden stillet tiltrædelsesforhandlingerne i bero og ønsker ikke længere at blive betragtet som et kandidatland.

6. *Genopretningslån til SMV'er i Tyrkiet* har til formål at afbøde krisens virkninger for SMV'er, bidrage til udviklingen af den tyrkiske økonomi og fremme beskæftigelsen. EU-bidraget på 30 mio. EUR har mobiliseret et samlet udlån på i alt 300 mio. EUR.

3.2. Naboskabslande¹²

Formålet med EU-finansierede programmer er at fremme bæredygtig og inklusiv vækst og et gunstigt erhvervsclima i partnerlande omfattet af den europæiske naboskabspolitik (ENP). EU forfølger de strategiske mål i sine naboskabspolitikker – etablering af en bedre sammenkobling af energi- og transportinfrastruktur mellem EU og nabolande, afhjælpning af fælles miljøtrusler og fremme af intelligent vækst gennem støtte til SMV'er – ved hjælp af følgende foranstaltninger:

1. *Naboskabsinvesteringsfaciliteten (NIF)* har til formål at øge energi- og transportinfrastrukturen og sammenkoblingen i regionen, afhjælpe miljøtrusler, herunder klimaforandringer, og fremme den socioøkonomiske udvikling gennem støtte til SMV'er og den sociale sektor. I perioden 2007-2014 mobiliserede EU-bidraget på omkring 1 159 mio. EUR lån for 11,9 mia. EUR fra europæiske finansielle institutioner med anslåede samlede projektkostninger på 26 mia. EUR.
2. Støtte til *Euro-Middelhavs-faciliteten for Investeringer og Partnerskab (FEMIP)* tilvejebringer kapital til den private sektor i partnerlandene i Middelhavsområdet på samme vilkår som til andre kommercielle investorer i regionen med henblik på oprettelse og omstrukturering af og vækst i virksomheder. EU's nuværende samlede bidrag er på 224 mio. EUR.

3.3. Lande, der er omfattet af instrumentet for udviklingssamarbejde (DCI)

I en række lande uden for EU er manglen på en veletableret institutionel ramme for beskyttelse af ejendomsrettigheder og manglende afhjælpning af markedssvigt og tilvejebringelse af incitamenter til private initiativer ofte den dybereliggende årsag til underudviklingen af SMV-sektoren, infrastrukturmangler og en utilstrækkelig samlet investering i sundhed, uddannelse og miljøbeskyttelse. Den vigtigste udfordring i EU's eksterne politik er at løse disse problemer gennem finansiering af relevante investeringer i SMV'er, infrastruktur og produktion, hvilket sker ved hjælp af følgende instrumenter:

1. *Investeringsfaciliteten for Centralasien og Den Asiatiske Investeringsfacilitet (AIF)* har til formål at fremme investeringer og nøgleinfrastrukturer med særlig fokus på energiinfrastruktur, øget miljøbeskyttelse og SMV-vækst. Det nuværende samlede budget er på 171,56 mio. EUR. IFCA-bidrag på 82 mio. EUR har indtil videre

¹² Armenien, Aserbajdsjan, Egypten, Georgien, Israel, Jordan, Libanon, Moldova, Marokko, Palæstina, Tunesien, Ukraine (fuldt deltagende ENP-medlemmer), Algeriet (der i øjeblikket forhandler om adgang til ENP), Belarus, Libyen, Syrien (uden for de fleste ENP-strukturer), se ligeledes http://eeas.europa.eu/enp/index_en.htm

mobiliseret omkring 465 mio. EUR i finansiering, og AIF-bidrag på 62 mio. EUR har mobiliseret omkring 2 046 mio. EUR.

2. *Den latinamerikanske investeringsfacilitet (LAIF)* har til formål at fremme investeringer og infrastrukturer inden for transport, energi og miljø og at støtte udviklingen i den sociale og private sektor i latinamerikanske lande. I perioden 2009-2014 mobiliserede omkring 210 mio. EUR et beløb på 2,9 mia. EUR i EFI-lån i forbindelse med en samlet investering på 6,6 mia. EUR¹³.
3. *Den Globale Fond for Energieffektivitet og Vedvarende Energi (GEEREF)* har til formål at fremme energieffektivitet og vedvarende energi i udviklingslande og overgangsøkonomier. Ved udgangen af 2014 støttede EU-bidraget en samlet investering på omkring 1 mia. EUR.

---

¹³ Fordelt på 27 projekter, hvoraf to er blevet annulleret.

KONKLUSION

Under finanskrisen blev adgangen til finansiering for vigtige sektorer i økonomien stærkt begrænset. Selv efter krisen har eftervirkningerne af nedgearingen og den finansielle fragmentering forlænget de finansielle problemer vedrørende finansieringsvolumener og -vilkår, navnlig for sårbare medlemsstater og målgrupper.

EU's finansielle instrumenter har vist sig at være virkningsfulde og omkostningseffektive instrumenter til at imødegå disse udfordringer. Kommissionen har allerede afgivet et klart tilsagn om at anvende disse instrumenter mere bredt. Den vil undersøge mulighederne for at fremme eksisterende instrumenter eller lancere nye instrumenter til imødegåelse af markedssvigt eller suboptimale investeringsforhold, når markedsbaseret finansiering med en EU-garanti, egenkapitalinvesteringer eller en risikodelingsordning synes at være den mest hensigtsmæssige støttemodel.

Kommissionen vil samtidig fortsat søge at opnå en balance mellem større sikkerhed for budgetmyndigheden med hensyn til rapportering, overvågning og revision og en mere effektiv gennemførelse af finansielle instrumenter. Der er blevet gjort en stor indsats på dette område. Den nye ramme for gennemførelsen af instrumenterne for perioden 2014-2020 omfatter solide bestemmelser om tekniske krav, åbenhed, intern kontrol og revision og rapportering. Der er desuden blev lagt et loft på vederlaget til de bemyndigede enheder på en konsekvent og rimelig måde, således at deres interesser tilpasses Kommissionens politiske målsætninger.

Der er desuden blevet fastlagt proceduremæssige krav for centralt forvaltede instrumenter for at sikre, at EU-bidraget investeres fuldt ud, og at de midler, der udbetales til de bemyndigede enheder, til stadighed tilpasses de operationelle behov i forbindelse med det pågældende instrument. For instrumenter, der fastlægges og forvaltes af medlemsstaterne under delt forvaltning med midler fra EU's budget, er der blevet fastlagt lovbestemmelser, som knytter betalingen af midler til den faktiske støtte, som finansielle formidlere yder til de endelige modtagere. Fra 2016 vil Kommissionen aflægge rapport om begge typer instrumenter på en mere konsekvent måde.

Kommissionen agter at gennemgå den retlige ramme med henblik på at reducere eventuelt unødvendigt bureaukrati i den første gennemførelsesfase og foretage en yderligere tilpasning af de finansielle instrumenters udformning til den mest effektive og nyeste markedspraksis. Kommissionen vil på denne baggrund foretage en midtvejsevaluering af instrumenterne. Som fastlagt i finansforordningen agter Kommissionen ligeledes at tage bestemmelserne i finansforordningen om finansielle instrumenter op til fornyet gennemgang og i påkommende tilfælde foreslå ændringer på baggrund af tidligere erfaringer, i højere grad tage hensyn til markedspraksis og lette gennemførelsen yderligere. Ved gennemgangen bør der især være fokus på muligheden for at kombinere forskellige former for støtte fra EU's budget, navnlig for at øge løftestangeffekten yderligere og således gøre EU's finansielle instrumenter mere effektive.